ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник“ — Цетиње; Adresse: „Le Courrier de Cettigné“ — Cettigné (Monténégro)

Појединн број 10 пара.

БРОЈ 7. ЦЕТИЊЕ, СУБОТА 23. ЈАНУАРА 1910. ГОД. ГОДИНА III

Старим претплатницима

Као што смо рекли, обуставили смо шиљање листа свима који нијесу обновили претплату. Изузетак смо учинили само с оном господом, код којих претпостављамо да су се закаснили из случајних узрока, али да ће претплату ускоро послати. Не учине ли за који дан, бићемо принуђени и њима да обуставимо лист.

Администрација
„Цет. Вјесника“.

Цетиње, 23. јануара

Старо добро вријеме — говоре често људи. Али и стари добри календари — можемо рећи ми. Сад нам дају којекакве поуке из привреде, из трговине, о чувању здравља, и доносе слике којекаквих заслужних људи, али нам не казују која планета ове или оне године влада. А то смо прије могли прочитати на првом листу.

Тако смо у недоумици да ли ове године влада планета водолија, или шкорпија, или која друга.

Ако је шкорпија, онда разумијемо и што се појавила она репатица више Ловћена. Она нам је наговијестила другу репатицу, која се подигла из Беча и упутила правце Петрограду, а репом својим бије нас мале на Балкану.

Њу су политички астрономи крстили „гроф Еренталл“. По старом добром тумачену оне увијек значе нешто. Једне доносе беријет, друге помор, треће ратове, тек ни једна није дошла празних руку.

Шта ли ће нам донијети ова најновија? Не ова више Ловћена, него она пуштена из Беча?

Доноси нам, веле, гранчицу мира. Ова занетост између Русије и Аустро-Угарске, веле, не слути на добро, зато треба пребродити провалу, која их дијели, и пружити онима намргођеним у Петрограду руку.

То је мира ради, и ничега другог него само мира Божјега ради!

Сиромах тај мир! Медвједи га притисли на груди и шћаху га већ толико пута удавити. И удавили би га да је само од њихове милоште зависило, него мора да се увијек умијешала планета господарица, те га је спасавала.

Сад су га опет притисли на груди. И опет они исти који га прошле зиме мал' те не натјераше да испусти племениту душу.

Тешко је погодити какве ће среће сад бити. Ако Русија не пристане на мир, какав му нуде из Беча и Берлина, може још искрснути и рат.

Ко зна шта се иза брда ваља?

* * *

Еренталова акција у овоме погледу дошла је изненада. Ми смо је одмах забиљежили и својим мишљењем пропратили. Из дугога ћутања пријешло се одмах у најактивније грљење и тепање, нудећи своју љубав и казујући одмах и цијену. Цијена је, да Русија загарантује Аустро-Угарској status quo на Балкану, а то ће рећи, да коначно и уговорно благослови њен посјед у Босни и Херцеговини; да се сложи с Аустро-Угарском противу словенских државица на Балканском Полуострву ако би ове ма у ком правцу имале каквих „недопуштених“ жеља; да тим учине Балкански Савез, који назире, беспредметним, и тако да стече дуги период мира, да Босну и Херцеговину потпуно згњави и свари.

То, дакле, што Аустро-Угарска нуди Русији ништа друго није до завјера великих противу малих, а словенских народа, у корист Аустро-Угарске и, у другоме реду, Њемачке.

Не пристане ли Русија на ово словенско самоубијство, можда је у плану каква друга акција од стране тројнога савеза, докле рок савезу није истекао, рачунајући да Италија мора ићи уз њих, или да ће је каквим уступцима опредијелити да уз њих иде. Хоће можда тиме да предухитри оно што, назиру, се спрема, и што ће словенским државама с Русијом на чело дати неодољиву снагу.

Али то за сада могу бити само нагађања. Шта ће доћи не знамо, али ово што видимо знамо да је значајно и веома забавно.

* * *

Та забавна страна је у начину, како је Аустро-Угарска отпочела своја улагивања. Дозвао је гроф Еренталл једнога од дописника петроградског листа „*Новога Времена*“ и с њим разговарао. Овај је тај разговор доставио свом уредништву. Уредништво га је дало штампати.

Аустро-Угарски листови дограбили то и пренијели у своје ступце. Огласише одмах да је то почетак аустро-рускога зближења. И ако се из Петрограда није на то ни малијем прстом одговорило, ови амо дигоше читаву вреву и исписаше читаве библиотеке својих опажања о тој теми. Почеше летјети телеграми са свих страна, почеше се прештампавати чланци њемачкијех листова у аустриске, и обрнуто; дописници из Русије стадоше дотрчавати да јаве шта су гдје чули, с ким разговарали и шта на рускоме небу опазили, и тако из ништа створише у Европи једно крупно политичко питање. Сами предлажу, сами усвајају, сами са собом полемишу, сами питају и сами одговарају. Све то по унапријед датим инструкцијама. Од руске мјеродавне стране није се чуо још ни један једини глас, нити је дат какав му драго знак, а они увелико причају о зближењу и узимају и најтању маглу за повод дугим разлагањима.

Хоће, на тај начин, да предложе своје услове и да депонују своје најбоље разлоге, да ако би се која рибица на бачене удице закачила.

И мора да шкорпија ове године господари, јер, ево, родила је другу шкорпију, која је одмах, чим је угледала свијета, учинила ршум на Словенство и тражила ни мање ни више но да се само преколје, а Аустро-Угарска да се као најмоћнија балканска држава коначно обезбиједи у Босни и Херцеговини.

Мора да имају врло рђаво мишљење о нашим подобностима за правилно расуђивање, кад су могли и с оваким приједлозима изаћи пред Словенство и њену представницу Русију.

Хтјела би Аустро-Угарска и опет помоћу, и преко Русије, да се прокрцумчари као наш тутор, да нас дави и гњави, а згодном приликом да се промакне и опет ближе Солуну. Ако ће Русија стражарити над status-quo-ом на Балкану, чиниће то без обавезе према Аустро-Угарској. Шта се непрестано она плеће у наше балканске прилике и узурпира нашо туторство над нама? А послије ваљ се и питање: Зашто баш Русија треба стражарити над status-quo-ом?

Полемика

Лазар Сочица у тамници

Ту дрљотину наћи ћете у „*Трг. Гласнику*“. Нека вуга дошла да се ту олакша. Сочица у тамници из које је изишао болесан и — умро! Тако Пашићеве слуге, којих има по свима готово редакцијама, служе истини.

А они? Убили књаза Михаила, убили Александра, потукли толике људе по улицама и тамницама, затварали толике министре, блатом клевета затрпали све што вриједи у Српству, и не налазе да у томе има какве мане. Али затворити Лазара Сочицу — све кад би и истина било — велики је гријех, који треба и „*Трг. Гласник*“ да отплаче.

Знамо како иде по биоградским уредништвима. Не ћемо зато да окривимо „*Трг. Гласник*“ и оне, чији је он орган. Али ћемо се понадати да позвани мало завире у оно разнолико јато сарадника и пронађу вугу, која овако ружно злоупотребљује ступце „*Трг. Гласника*“. Ми смо увјерени да они неће да се изједначе у лагању противу Црне Горе с Кацлером, Гролом, Куманудијом и осталим косовским Србендићима, који се данас, на срамоту свију нас, гурају да воде прву ријеч о Српству.

Страже пред министарским кућама

На жалост и до тога је дошло. Не вриједи крити. А што и да се крије, кад се сакрити не може. Наопако газдовање у држави уродило је наопаким плодом. То се сад јасно види.

Дотјерало се дотле, да министарске куће морају да чувају жандари. Чувају их од излива народне љубави, јер милошта из коравих руку оставља на кожи некакве чудновато шарене трагове, сличне дуги Старога Завјета, коју је Бог оставио на небу за знак да више неће бити потопа.

Али сад има других потопа, а то је кад народ спусти на главе заслужних људи пљусак своје благодарности, одсјечене у шуми. Е од тога треба да их жандари сачувају.

Како то, питаћете се, кад су министри посустали радећи за мили народ? Зар је тај народ толико неблагодаран, да диже руке на своје усрећитеље?

Не знамо шта је. Или се народ помео, напојен каквим бенђелуком, или су министри превршили мјеру безакоња, лоповлука, чуда и покора. Нешто јесте, а да је то што јесте неко велико зло, које већ дрма земљом под ногама, доказ су ови жандари који чувају министарске куће.

* * *

О како ће сад закликтати бијела вила кроз гору српскијех листова на спахилуку Николе Пашића; како ће „*Србобран*“, „*Обзор*“, „*Дубровник*“ и остали листови, који своју објективност примају из Биограда, и којима навре српско родољубље у главу, е мислите темена ће им одбити, велимо, како ће сад понијети чираке и рипиде, и пуни туге као лисице кад су сараньивале ловца, у сложном хору запјевати „свјати Боже“; како ће распртити бисаге с бјеснијех хатова својих и повадити из рјечника све што оштрије сијече и поузданије убија, да дохакају министрима које жандари чувају, а послије одмах и да им начепркају хумке над гробовима и да нада тим хумкама заиграју dans macabre, коло мртвачко.

Јао теби д-ре Томановићу, јао теби Пламенче Јово, двапут јао Митре Мартиновићу, трипут свима који су остали.

Јао, јао!

* * *

И сједоше да пишу. Пишу, пишу, пишу, и што више пишу, Црна Гора све црња излази. Кад ал' учини им се да их нешто диже. Диже их па их носи. Носи их све више и више, све брже и брже, па онда окрете на ниже. Падају да све грми за њима. Падају све стрмоглавије. И ево их већ близу земље, сад ће да тресну, сад, сад — уједанпут их прође нека страва, тргну се и пробуде се.

Зар је то био сан?

* * *

На столу је пуно новина. Таман су донесене с поште. Отрљаше сан с очију, умише се, обукоше се и машају се да виде шта им новине казују.

Читају „*Самоуправу*“ — прељесно! Све само мед и млијеко. А ето има нешто и о Ђину. Тако, тако... вјеру му грбаву.

Читају послије „*Одјек*“. И у њему клизи све као по лоју. Остало је само да Енглезима објасне значај њихових избора. А пруга Крушевац—Ужица, која одједанпут сад кошта 8 милиончића више (чим се дошло до новог зајма и нових пара), ситница је.

Да је којом срећом то у Црној Гори, па да видите џумбуса. Не би

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

их надвикале ни све зурле и борије што их је у Турској. ни сви гочеви цигански.

Читају сад „*Моћ Народа*“. Шта? — питају се зачуђено. Шта стоји овдје? „*Пред кућама свих министара још стоје стражари!*“ Какви стражари, какви жандари, какви министри и њихове куће кумим те Богом? То не може бити истина. Љ. Јовановић нема куће, Ј. Продановић нема куће, Тимотијевић нема куће, Вуловић, чини нам се, такођер, Жујовић такођер, е па пред чијим то кућама стоје? Није дакле истина. А да је речено да стоје пред њиховим становима, опет не би било истина, јер Пашић има своју кућу, Протић има такођер своју кућу, чини нам се да има и Вуловић, па и Жујовић. —

(Позорница је. Играју новинари комад „*Из Новинарског Живота*“. Сваки игра два објешењака. И сад један говори као за себе: Ах, пусто, што то није у Црној Гори? Помислите каква би то масна вијест била: жандари чувају куће црногорскијех министара, цетињских џелата, црнијех реакционара, тирана и т. д. Убио нас Бог ако се не бисмо ваљали од радости. Овако не остаје нам ништа друго него да пазимо гдје се која пропала пијаница, коју прате несташна дјеца по улицама, убије, да га огласимо за народног првака и да подметнемо да га је убио овај или онај министар; да ослушкујемо, гдје ће пући какав шамар па да причамо, како је букнула револуција; да мотримо гдје је ко од стражара кришом продао пакетић два патрона да купи духана, па да гракнемо танко гласовито како су нападана слагалишта муниције. И тако даље. Све једно, не мора баш то бити истина. Морамо измишљати кад су они на Цетињу таки тирани, да нам неће да даду ни најмање истинскога материјала за хајку и вику.)

Види се, да ти стражари, ако и стоје пред кућама и становима господе министара биоградских, то је из почасти, јер то није скромна Црна Гора, него пријестоница *Југословенског Царства*, жижа српског *Пијемонта*. (Морамо само примјетити господину Пашићу, да неко страшно краде, јер овдје је подметнуо лојану свијећу да представља жижу нашег Пијемонта. Кад се већ краде на зајмовима и леферацијама, грјешно је красти и од свјетлости Пијемонтештва.) —

Онда узимају „*Политику*“. Читају: Престолонашљедник Александар се враћа, Краљевић Ђорђе одлази. Личи мало на кадрил, али тако и треба. По чему би нас свијет познао да смо Срби? Онамо се узвишено пузи, овдје се пузавачки испраћа, а у Г. Милановацу се још пузавачкијом службеном величанственошћу дочекује. Дебело мудра политика, и да се опкладимо ако хоћете, да ће донијети *Југословенском Царству* сјајне плодове. Није то она која довлачи у Бар француска, талијанска, руска, енглеска и још које чија корита, нити она која дочекује адмиралчиће великијех сила и прима у госте крунисане главе, а од другијех поглавара државних срдачне поздраве. Пф, шта је то!

А како је славно читати: одлази, долази, па послије: долази, одлази; па онда одлазе, одлази, марш, бјеж, и читав вирваријум сличних восклицанија. Кажем ја вама: дебело мудра је ово политика.

Па опет, милије би нам било кад бисмо сличан кадрил гледали на Цетињу, у Црној Гори. Шта мислите како би се онда писало! Не би потребно било да онај Хак-макбег из „*Обзора*“ измишља приповијетке о неком путу у Петроград и о некој промјени престолонашљедства, као и о некој и нечијој размирици братској. Овако морамо кабулити што нам на ум падне.

Па онда да су од некуд они цетињски тирани убили у по бијела дана два Новаковића у затвору без пресуде и кривице; па да су потукли десетак двадесет у главној улици као они у Биограду на Теразијама, кад је Пашић војевао за народну слободу и вршио ђеф пок. Краља Милана, протјерујући бив. Краљицу Наталију; па да има оноликих лоповлука, провизија, па и богатих зарада силом државне власти, као у *Југословенском Пијемонту* (Пашићевога крја), па и да је не би потицале из патриотизма као овдје; па да учињеје, рецимо, „*Цетињски Вјесник*“ какав аксом вирани робијаш, а власник да му је убица дјеце Новаковића, кога ечак и Касација као убицу оквалификовала; па да је нешто црногорска влада похарала војску да више остане за агитације, изборе и бескрајне Скупштине, па дочекала анексију Босне и Херцеговине неспремна, те и Србију задржала од акције, мјесто што је обрнуто; па да је нешто д-р Томановић нудио црногорску круну, рецимо, Султану, као што је Пашић нудио пок. Књазу бугарском Батембергу; па онда, па онда, па онда мани. Докле да ређамо! Увиђе свако да би се тек онда грајисало на Црну Гору.

Ово, како је сад, не ваља. Објективност нам налаже да ћутимо и да обиљежимо све што се у *Југословенском Царству* дешава као да се само по себи разумије. Тирани из Црне Горе не дају нам никакав материјал, а Куен и Раух хоће по лабрњи ако што кажемо о нашој домаћој срећи, и сад нам ништа не остаје, већ да се из српског патриотизма окомимо на Црну Гору и да приповиједамо од чега би и гусле јаворове од стида поцрвениле, кад би умјеле лагати.

Кад би нам црногорска влада била то што и биоградска, могли би жандари чувати куће и њених министара па да држимо језик за зубе. Овако, богами, нек се не усуде. Не дамо ни да шушне у Црној Гори. Не смије ни шамар нигдје да пукне. Не смије се никаква пијана пропалица убити. Не смије полиција никакву дошуњалу скитницу ухапсити или протјерати. Не смије, не дамо. Иначе ћемо одмах у велики бубањ како влада тирани ија, па нек они на Цетињу познаду шта је зорт!

(На позорници сценарија друга. Говори као за себе: Милоше и Марко, ви узори нашега јунаштва, устаните и видите како се јуначки боримо ми, потомци ваши, за српско царство, да га обновимо. Душане Силни, Великомучениче Лазаре, Вукашине, Угљеша и остали, дижите се да се радујете нашем славном напретку. Тек што нијесмо обновили силну државу српску. Дижите се из гробова, дођите, чудите се, па [illegible] се уморите, сједите па ч[illegible]те, п[illegible]итајте и „*Arbeiter Zeit[illegible]g*“, у ком[illegible] Србендић Kazler — [illegible]му [illegible]ско млијеко, којим га [illegible] мајка [illegible]дила — окитио Књ[illegible] и Господ[illegible]а Црне Горе. Све у сла[illegible] српске [illegible]ге, српскога образа и вел[illegible]ске будућности. Ако не знате њемачки, нађите 11. број биоградског листа „*Депеше*“. и ту ћете [illegible] Пашић — опет у [illegible] браске слоге и његовога чисто српског срца — није забранио Нијемац Kazler [illegible] Шоп Пашић, два Србендића жаивих је ријетко у Сриству, бране Српство од Црне Горе и њенога Књаза, јер Црна Гора није више српска, нити у њој има толико српскога жара колико у Kazler-а и Пашића).

Завјеса пада.

* * *

О жандари, жандари! Чувајте министре да Пашићу и Пашићевцима благо будет и да долгољетни будут на земљи. А осталима сиктер!

Послије њих дошао макар и потоп!

Мало статистике

У „братским“ листовима у Србији писано је о доласку г-це Милице Михичићеве таман сто пута више но о доласку француске ескадре у српски Бар.

Стари занат

„*Обзор*“ продужава стари занат потварања. Под натписом „*Србија и Црна Гора*“ доноси некакву накараду од чланка у ком се вели, да Црна Гора нема средњих школа, а она има на Цетињу пуну велику гимназију, и у Подгорици полугимназију. Даље вели, како је Црна Гора пријетила Србији, да ако ова не протјера црногорске емигранте, да ће она протјерати све србијанске емигранте који су у Црној Гори. Међутим таких овдје нема, па шљедствено тако што наша влада није могла ни узети као пријетњу, а кад би их и било, само би по „*Обзоровој*“ памети то могла бити пријетња, по ничијој другој која је на своме мјесту.

Даље лажљиво наставља, да је црногорска влада тражила да се протјерају и сви ђаци Црногорци, који се у Србији уче. То нико није тражио.

Ниско ли је спао „*Обзор*“! Таким се неистинама служе само пропали карактери.

Српство

Тузлански митрополит. За митрополита тузланско-зворничког васељенска патријаршија изабрала је архимадрита Илариона Радонића, ректора рељевске богословије. Надлежни су овај избор потврдили.

Четрдесетогодишњица. Ове године се навршује 40 година од како је основана „Задруга Срба Занатлија Новосађана“. Задруга ће о Духовима на свечан начин да прослави ову четрдесетогодишњицу.

Јубилеј Д. Ружића. Сјутра прослављa у Новом Саду Димитрије Ружић, члан новосадског народног позоришта, педесетогодишњицу свога умјетничког рада. За прославу је изабран нарочити одбор а у вече ће бити свечана представа „Ђурађ Бранковић“, на којој ће слављеник играти насловну улогу.

Земљорадници и Задругарство

О савршенству и снази земљорадника зависи будућност народа. Земљорадници су снага народа и извор здравог народног живота и развитка. Не подижемо ли нашег земљорадника, постајемо зависни од туђина, излажемо се превласти мно-

ПОДЛИСТАК

Алума

— Guy de Maupassant —

—5—

Тражили су је цијелу ноћ, тражили су је цијели други дан и цијелу недјељу, па нијесу нашли ни најмањега трага. Ја сам за цијело то вријеме много трпио, јер ми је она мањкала. цијела ми је кућа била пуста, а мој живот готово уништен. Затим ме стану мучити немирне мисли: бојао сам се да је отрабљена или чак убијена. Али Мухамед, кога сам непрестанце напаствовао мојим нестрпливим питањима, одговарао ми је постојано:

— Не, не! Она је само отишла.

Затим промрмља арапску ријеч »р'езале«, што значи газелу, као да је тиме хтио рећи, да је Алума брзонога, па је побјегла далеко, далеко.

Већ бијаху прошле три недјеље, те више нијесам имао наде, да ћу икада видјети моју арапску метресу. кад Мухамед једнога јутра сав преображен уђе у моју собу и рече:

— Господару. Алума се повратила.

Ја сам скочио са постеље и запитао:

— А гдје је?

— Она се не усуђује да дође. Тамо је доље под оним стаблом.

И испруженом руком покаже он кроз отворен прозор па једно маслиново стабло.

Ја се брзо обучем и изиђем из куће. Кад сам се приближио к стаблу, познао сам велике тамне очи и дугуљасто лице нецивилизоване дјевојке, која ме је била завела. Што сам долазио ближе, то ме је све више савлађивала срдба и спалазила жеља, да је тучем, да јој задам бол, да се осветим.

Већ јој из далека довикнем:

— Одакле долазиш?

Она ми не одговори ни ријечи, већ остаде непомична, као да ју је оставио живот, те је била спремна да мирно поднесе сву моју жестину.

Сада сам стојао пред њом и зачуђено посматрао оне прње, у које је била одјевена. оне вунене и свилене крпе, које су са пуно прашине висиле на њој.

Подигнувши руку на ударац, упитам је:

— Одакле долазиш?

Она промуца:

— Одоздоле.

— Одакле!

— Из насеља.

— Из кога насеља?

— Из мога.

— Зашто си отишла?

Она је видила да је нијесам ударио. па се малко осмјелила и тихо рекла:

— Ја сам морала отићи... морала сам.... Нијесам више могла остати у твојој кући.

Ја опазих да се сузе блистаху у њезиним очима, па сам одмах био ганут, као глупа животиња. Пригнем се к њој, а кад сам се малко окренуо, да сједнем, угледам Мухамеда, који нас је из далека посматрао.

С врло нježним гласом започнем опет:

— А сада ми реци зашто су отишла?

Она ми исприча, да је већ дуже времена у свом номадском срцу осјећала живу жељу, да се повратн под завичајне шаторе, да се провали по пијеску пустиње, да на њему спава, да са стоком иде с једне паше на другу, да над својом главом не осјећа ништа друго, него модро небо са сјајним звијездама, и да је од свијета не дијели чврсти зид, него само танки шатор, кроз чије платно може да види свијетли мјесец, кад се непадно пробуди ноћу.

Све ми то саопшти простим, наивним ријечима, а ја сам их позорно слушао и јасно осјећао да она говори истину, те сам је пожалио и запитао:

— Зашто ми нијеси рекла да за неко вријеме желиш отићи?

— Јер ми ти то не би дозволио.

— Ти би ми била обећала, да ћеш се повратити, и ја бих ти дозволио.

— Ти ми не би вјеровао.

Пошто је међутим видила да се ја не срдим, почела се смијати и надодавала:

— Сада видиш да је већ све свршено: ја сам се повратила у свој завичај. на сам ето опет овдје. Морала сам само неколико дана код куће пробавити. Сада сам задовољна. ствар је свршена, заборављена, јер се ти не срдиш.

— Ходи у кућу, — рекнем јој.

Она устаде. Ја је узмем за руку, за ону њену руку с танким прстима, а она је успркос својим прњама под звекетом својих сребрних уреса самном као у триумфу ишла к мојој кући, гдје нас је чекао Мухамед.

Прије него што уђосмо рекао сам јој:

— Алума, кад год се будеш хтјела повратити у свој завичај, мораш ми то казати, а ја ћу ти дозволити.

Она ме запита сумњајући:

— Ти ми то обећаваш?

— Да. ја ти обећавам.

— И ја обећавам теби, ако ме то опет буде спашло — и дражесном кретњом принесе обје руке на чело, — да ћу ти рећи: Ја морам у мој завичај», а ти ћеш ме пустити.

Ја сам је отпратио у њезину собу, праћен Мухамедом, који је у једној здјели донио воде, јер још нијесу Абд-ел-Кадер ел-Надакиној жени јавили били. да се њезина господарица повратила.

Алума уђе у собу па угледа своје огледало и приступи одушевљено к њему, као мајка која је нашла своје изгубљено дијете. Неколико часака гладала се најпозорније па се онда срдито намрштн и рекне:

(Свршиће се)

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNOGORE

тобројних душмана, јер без земљорадника нема хљеба, нити пак других животних намирница. За то треба сваком Србину да је највећи и најсветији рад — просвјећивање нашег земљорадника. Свако и сви ми треба да порадимо на томе, да нашег земљорадника упућујемо на прави пут и да му на селу стварамо најбоље услове за живот. Ми треба и морамо нашег земљорадника упућивати на самопомоћ, јер ће једино у самопомоћи наћи све оно што му је потребно за живот и за рационално обрађивање његовог газдинства. *Самопомоћ је основ задругарства, а задругарству је пред очима читава народна цјелина, те будућност народа, може се данас с правом рећи, да лежи у задругарству.* За то су се просвјећени народи постарали, да помоћу задругарства пруже земљораднику сва средства за живот и његов напредак.

Ако хоћемо, дакле, да користимо нашем народу и да највише урадимо за народ, онда треба без икаквог даљег одлагања, а са енергичном истрајношћу и највећом озбиљношћу да приступимо оснивању земљорадничких задруга у свима селима драге нам Црне Горе, јер земљорадничка задруга је једина установа, која је у стању да нашег земљорадника уздигне на највиши ступањ свјетске културе, да му пружи сва средства за живот и рад; а што је најглавније, овој благотворној установи је и циљ — народно просвјећивање.

Познато је, да наш земљорадник обрађује своју земљу исто онако, како је његов прадјед у давнини обрађивао, и само зато она му управо и не носи никакав приход, те ушљед тога, и земља, и народ, па и сама држава много штете. Ето, и томе злу имају да доскоче земљорадничке задруге, па да оне подигну, освијесте и упуте наше земљораднике на онај пут, којим иду и други напредни народи.

Оставимо се проклете зависти и немарности, већ почнимо и ми једном озбиљно на овом пољу радати, јер није довољно само причати „за народ", „за народ", него треба томе народу и дјела показати, а ко хоће да ради на овом пољу, тај *може највише да уради за народ*, тај може највеће користи народу допринијети, јер земљорадничка задруга је понос, утјеха и највећа народна благодет, а потомству нашем на овој мртвој стражи Србиновој биће и одбрана од проклетих душмана.

Пет. С. Филиповић.

Читуља

У Биограду је преминуо Никола Стаменковић, редован професор универзитета. *Покојни Стаменковић* се одликовао и као просвјесни радник и као човјек и и као родитељ.

У Крагујевцу је преминуо Милош Марковић, директор гимназије, један од вриједних и ваљаних људи, који је много радио на просвјетном пољу.

У манастиру Ораховици, у Славонији, преминуо је Ђуро Протић дугогодишњи управитељ најбоље позоришне дружине. И као Србин и као човјек и као одличан управник покојник се увијек одликовао, бродећи кроз многе муке и патње.

Бог да им душу прости!

Домаћи послови

Попис стоке. Са пописом становништва код нас је вршен и попис стоке. Ово је први пут да се попис врши. Како је попис стоке од врло великог значаја, то ћемо о њему проговорити нарочито.

Сем пописа људства, пописи или статистика стоке, најчешћи су вид пописа. Још у ранијим вјековима у појединим државама, предузимани су ови пописи нарочито коња и говеда тако, већ за вријеме тридесетогодишњег рата. Разумије се свима тим ранијим пописима био је циљ војни или фискални. Тек од како је статистика постављена на научне основе и из ње се изводе важни закључци о привредном стању и приликама народа и држава, добили су пописи стоке нарочити значај. То је случај тек од 40 година на овамо.

У Пруској је први пут предузет попис стоке од куће до куће 1867. г. У Њемачкој прво су сваких 10 година вршени у велико оваки пописи, почев од 1873. па 1883. г. Од 1892. пописи се врше сваких 5 година. 1893. извршен је напредан попис због јаког опадања бројног стања стоке, због оскудице у сточној храни љета 1893. г., 1897. вршен је по том редован попис. С обзиром на трговинске уговоре мјесто 1902. извршен је попис стоке већ 1900. Пошљедњи попис био је 2. децембра 1907. год.

Бројно стање стоке мијења се из године у годину. При том игра важну улогу читав низ околности, као сточне заразе, рђаве године, опште пољопривредне прилике. Стога би најбоље било вршити пописе стоке сваке године, јер што су пописи редовнији и чешћи, у толико је већа њихова вриједност за упознавање запатничких и привредних прилика. У Баденској и Хесенској врши се попис стоке сваке године.

Доба за пописивање обично је зима. Бројно стање стоке разних врста, обично је с почетка прољећа највеће, зими најмање, нарочито у погледу стоке за клање. У Њемачкој се пописује првих дана мјесеца децембра (крајем новембра нашег).

Прописују број грла разних врста стоке, вриједности главнице у стоци, код стоке за клање живу мјеру (тежину), код коња године узраста. Сем тога опредјелење или начин употребе т. ј. да ли је грло за запат или за рад, крава музара или крава музара или крава за рад, гојазна стока, јаловиње и т. д.

Досадашњи пописи показали су да на сточарство поглавито утичу каквоћа земље, врста пољопривредног обрта, величина и облик тога обрта (привреде или газдинства), гушћа или рећа насељеност. Од особите је важности размјера величине или количине бројног стања стоке, спрам бројног стања или густине насељености. У опште бројно стање стоке односи се у толике слабије ка насељености, што је становништво гушће насељено. С друге стране пак што је гушће насељеност она потребује све више стоке. Што се Њемачке тиче у њој је пошљедњих 35 година, изузев само овце, бројно стање стоке у опште знатно порасло, ма да тај прираштај није сразмјерно достигао прираштај становништва.

За оцјену вриједности сточарства важно је ухватити рачун и о „месности" (количини меса) стоке. Ушљед величанственог напретка на области природних наука било је могуће, пошљедних десетница година достићи знатне напретке запатништвом стоке и начином њене исхране. Тако на пр. рачуна се прираштај тежине у свињама за 10 година на некаквих 40, код говеда на неких 20 од сто.

Из статистике стоке појединих држава и државица, које састављају њемачко царство, види се да је прираштај у коњима и говедима за вријеме 1892—1907. био доста умјерен, докле је овчарство гово преполовило, а свињарство готово се удвојило. У упоређењу са прираштајем становништва то стоји у повољној сразмјери, јер Њемачка је имала становништво 1890. г. 49, 1895. г. 52, 1900. г. 56, а сада може имати округло око 62 милиона становника, докле је 1907. имала коња 4,345.000, говеда 20,030.000, оваца 7,704.000 и свиња 22,146.000 крја односно брава.

Наука и проналасци

Нов Едисонов проналазак. Чувени амерички проналазач Едисон пронашао је средство, помоћу кога ће се моћи кућа излити за седамнаест сати тако, да се послије шест сати човјек може уселити у њу. Он ће овај свој проналазак објавити ове године, чим се о његовој практичној вриједности буде увјерио.

Душевна разлика спола. На универзи у Колумбији експериментирало се пуне четири године, да се установи душевна разлика спола. Резултат истраживања није одвећ богат. Установило се, да разлика доиста није велика. Жена има јачу меморију за оно што види, мушкарац за оно, што чује. Жена брже и лакше схвата, мушкарац посједује већи дар асоцирања и развијенији осјећај за димензије. У питању логичног мишљења, у способности за рад, науке и истрајности за подношења тешких напора нијесу оба спола показала никаквих разлика. Према томе је душевна разлика спола доиста врло незнатна, а у колико је има, није по жену — понижујућа, а наравски ни за мужа. Рекли би да горњи резултати показују само то, да се оба спола душевно — допуњавају.

Дневник

Престолонашљедник на Ријеци. У понедјељак у вече Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник стигао је на Ријеку, гдје се Њ. Кр. В. Књаз Господар са Својом узвишеном породицом бави. У уторак је Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник учинио излет на Скадарско Језеро ради лова, за које су вријеме Њих. Вис. Књагињице Ксенија и Вјера учиниле излет на Његову аутомобилу до Крушевца и истог се дана вратиле. У сриједу се Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник вратио на Тополицу.

Посјетио арцибискупа. Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник, приликом тешке болести *арцибискупа* Милиновића, благоизволио је посјетити српског примаса и дуго се с њиме разговарао, тјешио га топлим ријечима и храбрио.

На практичној вјежби. Њ. В. Књаз Петар који је са Њ. Кр. В. Књазом Господаром допутовао на Цетиње прије десетак дана, и по повратку Господареву на Ријеку остао је на Цетињу. Пошто се стари Двор поправља, то је Њ. В. Књаз Петар одсио у нови Двор, гдје су му нарочити апартмани одређени. Он је на Цетињу остао да присуствује практичним вјежбама, које се у војном стану врше са новим артиљериским материјалом и опсадним топовима ради обуке артиљериских официра. Њ. В. Књаз Петар ревносно посјећује предавања и марљиво их прати, да служи као примјер како у тачности, тако и марљивости тако, да официри с похвалом и одушевљењем говоре о томе, шљедујући Његову примјеру.

Грозна несрећа у Поповићима. У селу Поповићима, у пољу барском, у једној кућици крај колског пута догодила се грозна несрећа прије три дана. У кућу дошли гости и домаћица хтјела да их понуди кавом. Да би огањ што прије распирила, узела је ламу с гасом. Али кад је петролеј усула на ватру десела се тако страшна експлозија, да девет чељади остану у грдним ранама, од којих три жене на мјесту погинуше, а шесторо чељади буду јако повређени. Експлозија је произишла од туда што у лами није био петролеј, него бензин, који је купљен [illegible] место петролеума. Како је [illegible] *проистекла, непознато* [illegible] је [illegible] полиција по томе повела [illegible] рагу [illegible]их. Кр. Вис. Књаз Престолонаш[illegible]дник и Књагиња Престолонаш[illegible]ница одмах су Својим [illegible]билом пошли у село Поповиће, гдје су утјешили *болеснике и Њихову помоћ, као ваз*да, несрећним [illegible]казали.

Велике флоте у Бару. Страни листови јављају да ће врло кратко вријеме отпловити талијанска, а за њоме енглеска флота под Бар, да поздраве слободно српско пристаниште и честитају Њ. Кр. В. Књазу Господару педесетогодишњи јубилеј. Исто тако јављају и да је руски министар марине издао руској средоземној флоти заповијест, да послије талијанске и енглеске ескадре отплови у Бар, да честита Њ. Кр. В. Књазу Господару јубилеј. Руска ескадра се састоји из оклопњача: Слово, Цесаровић, Рурик, Боготир и Макаров.

Исплата државних дугова. Министарство финансија прије три дана издало је и пошљедњи налог за исплату досадањих државних дугова, који су се према закону о државном зајму имали исплатити из приноса новога зајма, закљученог у Енглеској. Према овоме сад су исплаћена сва државна дуговања у иностранству и Црна Гора сем новога зајма нема више никаквих дугова.

Хипотекарна Банка. Министар финансија наредио је, да се из приноса зајма у смислу закона о државном зајму Књ. Црне Горе одмах резервише сума од 600.000 перпера за оснивање и уређење Хипотекарне Банке, поред које ће суме ући и приходи чиновничког, свештеничког и осталих фондова, којима сада рукује управа фондова у министарству финансија. Жеља је владина да ова, по земљу тако корисна установа, коју сви са радошћу очекују, у најкраћем времену отпочне функционисати и у томе су циљу већ учињени кораци да се одмах са стране доведе један *стручан директор, који ће Хипо*текарну Банку уредити.

Нови сребрни новац. До сада је наша држава имала сем бронзаног и никленог новца још и сребрни новац у комадима од једног и пет перпера. Као што смо с поуздане стране извјештени, у најкраћем времену исковаће се и пустити у течај и нови сребрни новац у комадима од 2 перпера. Новац ће се радити у царској ковници у Бечу. Исковаће *се у укупној вриједности за 600.000* перпера. Овим ће се новим ковањем на сваки начин задовољити једна осјетна потреба новчаног саобраћаја, јер је и поред раније исковане количине сребрног новца у саобраћају велика количина аустроугарског сребра, које ће се, пуштањем новог сребрног новца у течај, полако и постепено повлачити из земље.

Наш златан новац. У бечкој царској ковници свршени су већ сви радови на изради клишеа и матица потребних за ковање нашег златног новца, чијој ће се изради приступити у врло кратком времену тако, да ће се пустити у саобраћај најдаље у току прољећа. Моделе је радио познати професор Стеван Шварц, коме је сада повјерено да ради модел за нови бугарски златни новац, а гравирање извршио је познати вјештак у гравирању Рудолф Најбергер. Новац је од 100, 20 и 10 перпера и садржи у себи 900 хиљадитих дијелова чистог злата и 100 хиљадитих дјелова бакра. Златан новац од 100 перпера тежи бруто 33·875‰ грама, садржи чистога злата 30·487‰ и има у пречнику 37 m.m. Златници од 20 перпера теже бруто 6,775 гр. садрже чистога злата 6,097 и имају у пречнику 21 mm. Златници од 10 перпера теже бруто 3,387, садрже чистога злата 3,048 и имају у пречнику 19 mm. Према томе наш златни новац одговара по *димензијама тежини и чистоти садр*жине у свему аустроугарским златницима, који сада у земљи највише и курсирају. Ми смо имали прилике да видимо *отиске овог новца* и мило нам је што можемо рећи, да су врло солидно и умјетнички израђени. Лик Господарев израђен је врло прецизно и рељефно, а тако исто и круна одговара у свему захтјевима хералдике.

Изјава г. Живковића. Г. Милош Живковић, новинар из Биограда, дао је у „Вечерњим Новостима" изјаву, у којој, поводом писања листа „Dubrovnik-a" о тобожњем поткупљивању овог листа од стране Црне Горе, категорички побија, да је икакву мисију у томе правцу имао, осуђујући са свим оправдано држање овог листа у томе погледу. Изјава г. Живковића заслужује у пуној мјери пажњу сваког честитог човјека и зато на њу обраћамо нарочиту пажњу, јер се из ње, крај осталог, види и улога, коју овај лист игра у кампањи противу Црне Горе.

Ступио на снагу. Закон о јавним правозаступницима, који је кроз Народну Скупштину прошао и одобрен 14., а обзнањен 23. децембра прошле године, од јуче је ступио на снагу. По овоме закону правозаступник може бити само онај који је црногорски држављанин, који има 25 година, који је по испиту зрелости као редован слушалац свршио правне науке и положио све прописне испите, који има најмање једногодишњу праксу било као првозастунички приправник, било као чиновник министарства правде, великог или обласног суда. Према томе многи од досадашњих „адвоката" остаће без клијентеле.

Пројект закона о новцу. Како ће послије извршеног искивања и пуштања у тјечај златног новца

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

наша земља имати све врсте новаца потребног за новчан саобраћај, то је у министарству финансија спремљен пројекат закона о државном новцу Књ. Црне Горе. Није сигурно да ће се овај пројекат изнијети сад пред Н. Скупштину, пошто је због досадањег великог рада заморена, али ће се несумњиво изнијети Н. Представништву на јесен у почетку скупштинске сесије.

Несрећеност у Атини. Војна лига у Грчкој преотела је сад сасвим власт, збацила је досадањи кабинет и захтијева такав, који би сазвао Народну Скупштину свега грчког народа, на коју би дошли и посланици са Крита, гдје би ова у сред Атине прогласили сједињење с Грчком. То би значио рат с Турском, зато се Краљ Ђорђе одсудно томе противи, па се сад и опет говори о његовој абдикацији. Турска за сваки случај чини и пошљедње спреме за рат.

Дјелимична мобилизација. Турска је наредила мобилизацију једнога дијела војске, а приправност у свима корпусима европским. Младотурци су жељни нечега, да ли славе или чега другог, не зна се.

Запетост између Турске и Бугарске. Односи ових сусједа давно већ нијесу нормални. Сад су прилично затегнути, и не једанпут су се на граници сукобиле чете турске и бугарске редовне војске. То је зато, што Турска гони Бугаре у Мађедонији.

Окупација Пљевља. Страни листови (а зна се из чије кујне), непријатељски расположене према српској ствари, донијеле су вијест, да Србија мисли да окупира Пљевље. Из Биограда се то опровргло, али и без тога ни један паметан, који познаје прилике, не би у то повјеровао.

Пад грофа Ерентала. Са више страна долијећу вијести, да се ускоро очекује пад грофа Ерентала, а-

Берлину уписује му се у гријех да покушава споразум с Русијом иза леђа Њемачке, не извјестивши ову о својим намјерама. Хтио је Ерентал самосталну политику, а досад је она увијек била споразумна, по одобрењу из Берлина.

† Момчило Чобељић. Нашег одговорног уредника г. Лазара Чобељића, учитеља, задесио је тежак породични удар. Његов јединац син Момчило, ученик гимназије преминуо је у цвијету младости. Родитељима узимамо учешће у овом тешком губитку, а покојном Момчилу нека је лака земља!

Конференција. Ових дана држаће се на Цетињу конференција угледног грађанства ради оснивања потрошачке задруге. На овој конференцији г. П. С. Филиповић, чиновник привредног одјељења, држаће предавање означају потрошачке задруге и њеним користима, послије чега ће се приступити избору управе. Говорећи у неколико прилика о несразмјерној скупоћи на Цетињу, ми смо истицали потребу да се овоме злу стане на пут и мало нам је што се и код нас приступило оснивању једне тако корисне установе као што је то потрошачка задруга.

Ради обавјештења. Прије кратког времена основано је у Берлину српско академско друштво „Србадија" у циљу праћења свих културних, националних и политичких догађаја у Српству.

На првом састанку изабрана је друштвена управа:

Предсједник: г. Ата Радојевић, студ. техн.; Потпредседник: г. Драг. Борисављевић, студ. техн.; Благајник: г. Мил. Јовичић студ. права.; I секретар: г. Милош Рашковић, студ. мед.; II секретар: г. Славко Бокшан студ. техн.; Књижничар: г. Мил. Цветојевић студ. мед.

Сваки, који би желио каква обавјештења о Берлину нека се обрати управи друштва:

tienburg b. Berlin Kurfürstendamm 207.

Рад Народне Скупштине. На сједници од прекјуче примљен је пројект закона о војним судовима и трговински уговор с Енглеском, а јуче је био претрес молба и жалба и о посланичким приједлозима. Сад је на реду закон о изборима народних посланика.

Вјерење. Г. Михаило Рајнван, наставник велике цетињске гимназије, вјерио се са госпођицом Маријом Штиркић, свршеном ученицом института. Чеситамо!

Вјерење. Пионерски потпоручник г. Милош Бошковић вјерио се са госпођицом Иком М. Ђуровића с Данилова Града. Од срца честитамо вјеренцима. **Ј. П.**

Догађаји и анегдоте

Мудри градски начелник. Кад се сусретну два мрава на деблу једног дрвета, од којих један иде горе, а други доље, они застану, али само за час. То исто раде и двије жене, али само са разликом, да развију кад врло мило ћеретање, о кући, кући, дјеци, живини, сусједу, познатима и т. д. У једном старом граду то није био обичај, док се у њему не удаше двије новајлије. Ове кад се састану на пијаци или улици, по читаве сате ћеретају. И кад се већ праштале и изгледало да им се жури, јер ће иначе прекинути млијеко или што загорјети, то ипак послије два три корака застадоше поново, те опет ћа-ћу. То је мудрог градског начелника тог мјеста љуто једило и у велику бригу бацило, кад је кроз прозор свог стана сваког дана то ћеретање посматрао. И бојећи се, да ће тај почетак и даље захватити, па и код вриједних и бар на улици доста ћутљивих жена тог града у моду ући, он је дуго лупао главу и мислио док није смислио. У необично вријеме, прије но што се те двије жене обично састајале, сазвао је цијело општинско вијеће. Када су се тог дана обје жене састале и са својим красним језицима почеле да чисте испред кућа, које их се и не тичу, указаше се одједном двије варошке слуге, и то један од горе из улице, а а други од доље, сваки је носио по једну велику вијешку столицу обложену сомотом. Што су се јаче примицали овим женама, то их је све већа новорка школске дјеце и шегрчади пратила. Кад су стигли до обје жене, спустише смјерно наслоњаче, изручише им поздрав од градског начелника и вијећа, да буду тако добре и заузму мјеста, да се не би од силног стојања заморише. Кад су то рекли, на општинској згради отворише се сви прозори и сви вијећници се указаше на њима, не рачунајући и писаре и општинске послужитеље. Дјечурлија и шегрчад иза она два послужитеља, што понудише наслоњаче, ударише у смијех и такову дреку, какву та општина још дотле није чула и када обје жене пођурише кућама својима они их уз кикот све до прага отпратише. Повјесница те општине доказује да је та досетка мудрог њеног градског начелника упалила и кћери тог мјеста до данас никад нијесу подуже застајале на улицама. Људи, шта више, тврде, да им је и данас ручак тачно у 12 сати на столу и увијек добро докуван, а не као по другим мјестима у један сат тек, па још и то, недокуван или загорен.

Разно

Обожавање змије. У западном дијелу Африке још у велико траје обожавање змије, док се у источном дијелу сасвим губи. Али је недавно у Унгади био владао врло занимљив вјерски обичај. На западној обали Ниајазанског Језера живјело је неко племе и имало у шуми дуж обале храм, који је повјерен био на чуваље породици Мутима. Храм је у округлом шатору био подијељен на два дијела. У једном су држали божанску змију, а та је змија имала своју свештеницу, која није смјела имати мужа. Божанска змија је имала своје мјесто на једном сточићу, била је мирна и никад није покушала да се извуче на поље. — У другом дијелу храма је свештеник и помоћник [illegible] названи „медијум". Змија је имала своје „светих крава" и биљке [illegible] од њих. Сва је сила змије била у [illegible] дијели благослова за [illegible] су тога ради долазили [illegible] жене нероткиње подно[illegible] жртве [illegible] мислили, не би ли благос[illegible] змије дошли до порода. Змију [illegible] свечковали кад се појавио [illegible] сец и по седам дана не радјели никакве послове спремали се за свечковину. При угледу новог *мјесеца почели би се добивати и свиет* се скупио пред храмом [illegible] жртве. Правосвеште-

BIBLIOTEKA CRNEGORE ĐURĐE CRNOJEVIĆA

послова. Из Беча се то дематује, али данас шта се није демантовало? За нас је за сада важније то, како се неки „зјело паметни" листови, који служе Пашићу, радују томе паду. Пашће, веле, зато, да омогући зближење Аустро-Угарске и Русије. На његово би мјесто дошао гроф Лицов, посланик у Риму. А ми питамо: шта би Српство, а шта Србија на по се добила, ако би се Русија с Аустро-Угарском опет погодила? Зар не би било на нашу штету? И онда чему та радост? Ако је доиста гроф Ерентал смијетња зближењу Русије и Аустро-Угарске, онда је у нашем интересу да остане гдје је. У Биограду листови, блиски влади, друкчије мисле, а тако и мора бити кад овнови воде политику.

Пад Куен Хедерварија. Новоме министру предсједнику у Угарској грофу Куену-Хедерварију предсказују скори пад. Неповјерење му је изгласао и Горњи Дом, у ком махом сједе најумјеренији политички елементи. Новосадска „*Застава*" обраћа се политичару Св. Прибичевићу, кога озбиљан свијет узима увијек са шаљиве стране, и пита: ко су измећари?

Оставка Фалијерова. Разаслата је вијест по свијету, да предсједник француске републике Господин Фалијер мисли да одступи због слабог здравља. То се из Париза категорички побија, а вијест, веле, поникла је из противничких кругова.

Разлаз. У вези с наговјештењем пада грофа Ерентала стоји и новост, да су се Њемачка и Аустро-Угарска малчице разишли, и да је то узрок Еренталовом одступању. У

ОБЈАВА

Ријешењем Књ. Цр. Министарског Савјета од 4. децембра 1909. број 360.

Главна Овлашћена Међународна Агенција за путовање

Мартиновић — Банац

НА ЦЕТИЊУ

добила је дозволу да отвори за сву Црну Гору своју Агенцију за преважање црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Сјеверну и Јужну Америку као и за унутрашњост Америке.

Ово Друштво положило је кауцију Књ. Цр. Влади

ОД 20 000 ПЕРПЕРА

за гаранцију, да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите, као и сви они путници чијим друштвима путовали буду, наиме инглешким, талијанским, француским, американским, аустро-американским и њемачким, и то овијем линијама:

За Нев-Јорк и Калифорнију преко Хавра, Хамбурга, Ливерпула, Трста и Фијуме за Монте-Видео и

Буенос Ајрес, Пунта Арена, Валпарајсо, Иквике, Аукланд — преко Ђенове

Нев Зеланду, Аустралију и Африку — преко Бариа и Напуља

Пошто је ова Агенција међународна и постоји у вези са свијем свјетскијем друштвима са највишим и најбржим парабродима, међу којима они из Ливерпула **океан за пет дана прелазе.**

Цијене су најповољније и искључива је свака превара и шпекулација.

☛ За путне карте из цијеле Црне Горе као и дана одласка и трајање путовања треба се обраћати овој Агенцији на Цетињу, Подгорици и Никшићу.

Телеграфска питања: Банац.

Мартиновић — Банац

НАША ПОШТА

Подгорица. Читаоници. Десет перпера претплате на „Цетињски Вјесник" за годину 1910. примљени су и хвала. Сви су бројеви послати од 1. јануара ов. год.

Колашин. Г. Ник. Симоновићу, свештенику у ман. Морачи. Пет перпера претплате на „Цет. Вјесник" за пола године примљени су и хвала.

Рваше. Управи Доњо-цеклинске школе. Пет перпера претплате на „Цет. Вјесник" за пола године примили смо и хвала.

Администрација
„Цетињског Вјесника"

Огласе

„Цетињски Вјесник" прима огласе по умјереној цијени.

Сваки, који што има на продају, или жели да да под најам (офит), или да купи а не зна гдје ће то наћи, најбоље ће учинити ако се огласом кроз овај лист обрате на јавност. За огласе ваља се обратити.

Администрацији „Цет. Вјесника".

Објава

Потписати из слободне руке продајем моју кућу налазећу се у Мирковој Вароши Његошева улица. Кућа је једноспатна са 4 камаре и 1 портиком и кужином и са припадајућом баштом.

За услове обратити се потписаном у Дан. граде.

1-3 **Мило В. Мартиновић.**

Штампа К. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник **Лазар Чобељић**